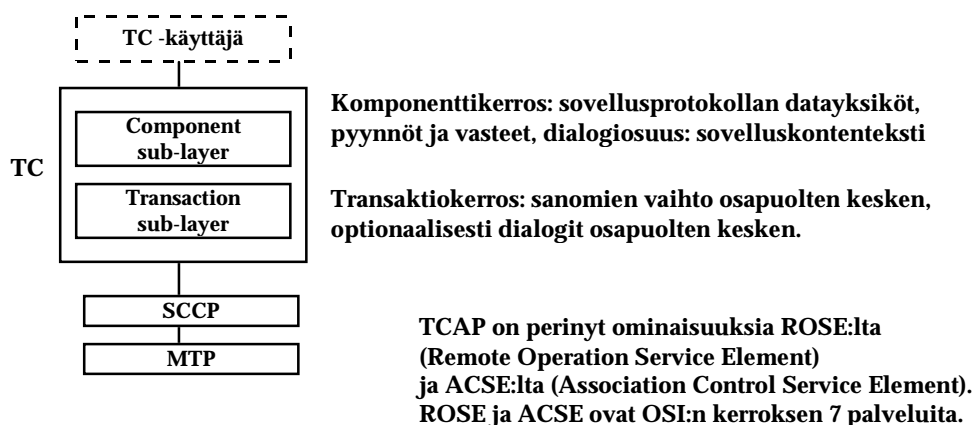

TCAP - Transaction Capabilities Sovellusosaa käyttävät

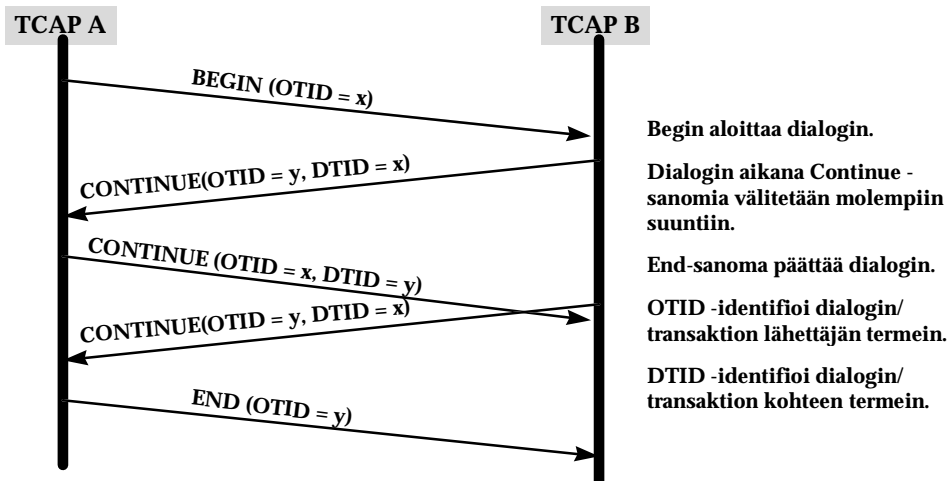
- ✓ Mobiilipalvelut (tilaajien roamaus)
- ✓ Älyverkkopalvelut
- ✓ Puhejohdoista riippumattomat palvelut (look-ahead ...)
- ✓ O&M sovellukset
- ✓ jne

TCAP tarjoaa geneerisiä palveluja hajautettujen transaktioiden suorittamiseen. Osallisia voivat olla keskuksat, palvelunoodit, tietokannat jne

TCAP:ssa on kaksi alikerrosta

TCAP käyttöesimerkki

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 3

TCAP tukee neljää operaatiotyyppiä

- ✓ Class 1 - Sekä onnistuminen että epäonnistuminen raportoidaan
- ✓ Class 2 - Vain epäonnistuminen raportoidaan.
- ✓ Class 3 - Vain onnistuminen raportoidaan.
- ✓ Class 4 - Kumpaakaan ei raportoida

Operaatio tunnistetaan (Invoke-Id -tunnisteesta.
Vastaus (ind) liitetään pyyntöön (req) Invoke-id:n avulla.
Käyttäjällä voi olla yhtä aikaa menossa useita operaatioita.

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 4

Operaatiot tunnistetaan ja ketjutetaan erityisen tunnisteiden avulla

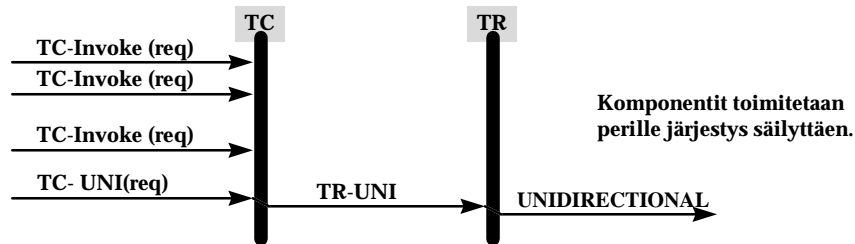
- ✓ Operaatio tunnistetaan Invoke-Id -tunnisteesta.
- ✓ Vastaus (ind) liitetään pyyntöön (req) Invoke-id:n avulla.
- ✓ Vastaus voi olla uusi operaatiopyyntö, joka on linkki-tunnisteella ketjutettu aiempaan operaatioon.
- ✓ Käyttäjällä voi olla yhtä aikaa menossa useita operaatioita.

Vastaus etäpäälle osoitettuun operaatiopyyntöön voi olla

- ✓ **Result: Operaatio onnistui.**
  - Tulos voidaan lähettää myös ketjutettuna (segmentoituna)
- ✓ **Error: Operaatio epäonnistui.**
- ✓ **Reject: Operaation suoritus ei ole mahdollista.**
- ✓ **Ennen tuloksen lähettämistä, etäpäätä voi lähettää mielivaltaisen määrän ketjutettuja operaatioita.**

Ei-strukturoitu dialogi siirtää yhden tai useita komponentteja

- ✓ TC-käyttäjä voi lähettää useita komponentteja Class 4 operaatioina UNIDIRECTIONAL -sanomassa etäpäälle.
- ✓ Kerralla lähetetään komponentit, joilla on sama dialogitunnus.
- ✓ Mahdollinen peräkkäisten operaatioiden kontrolli jää kokonaan sovellukselle.

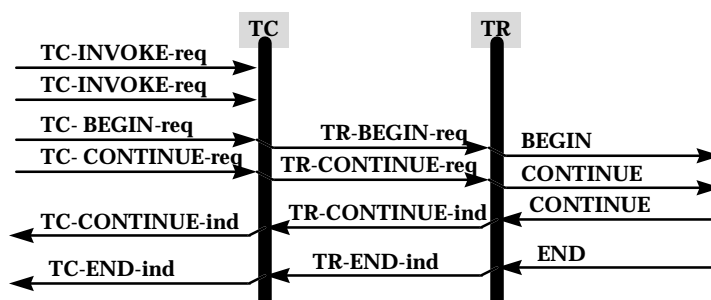

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 7

Strukturoidussa dialogissa on aloitus, tietojen vaihto, lopetus (end) tai abortointi

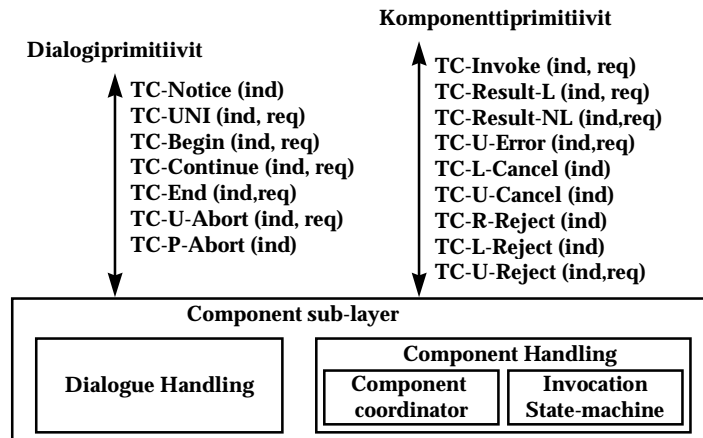
- Aloitus aiheuttaa *transaktiotunnisteen* varauksen.
- Vasteena etäpäälle voi jatkaa transaktiota tai päättää sen.
- Jatko(Continue) - tietoa lähetetään full-duplex moodissa.
- Lopetus voi tapahtua:
  - ennalta-sovitusti toisistaan riippumatta
  - ilmoittamalla normaali lopetus End-sanomalla tai "epänormaali" Abortilla

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 8

Komponenttikerros jakaantuu dialogien hallintaan ja komponenttien hallintaan

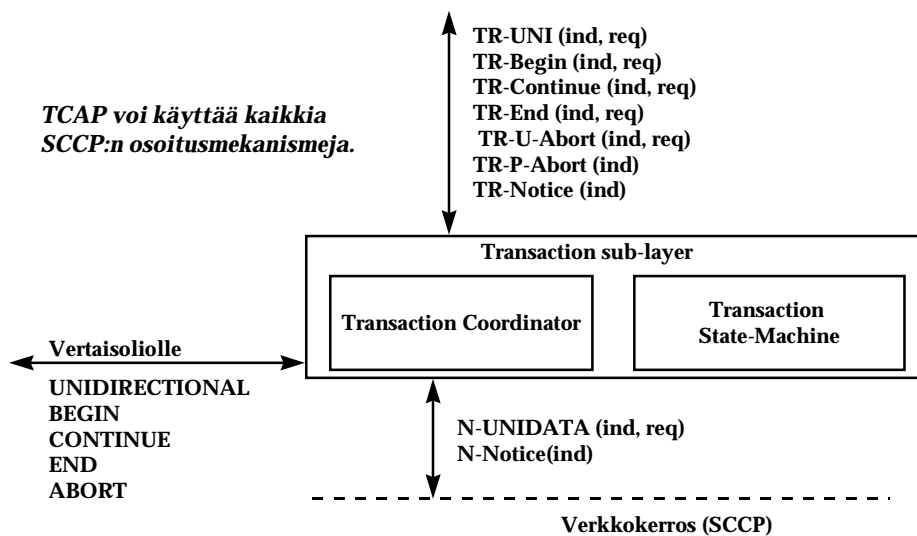

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 9

Transaktiokerros hoitaa liitännän verkkokerrokseen

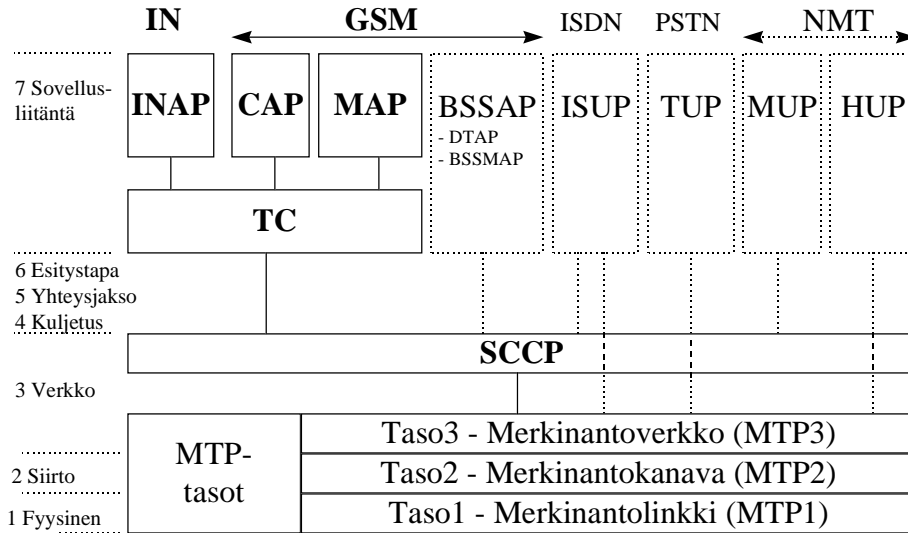

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 10

TCAP:n tärkeimmät käyttäjät ovat...

Televerkon synkronointi

**ITU-T:n suositukset
G.810, G.811, G.812, G.823**

Ajastuksen tarkkuus

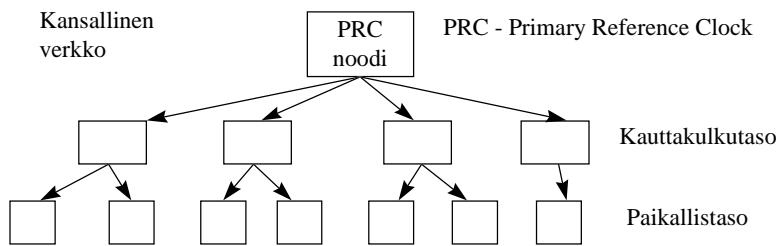
- ✓ **UTC - Universal Time Coordinated: virhe on luokkaa 10^{-13}**
- ✓ **Televerkon Primaari Referenssikello 10^{-11}**
- ✓ **Taajuusepäätarkkuus jaetaan**
  - **Jitter (värinä): lyhytaikaiset (yli 10 Hz) muutokset**
  - **Wander(vaeltelu): alle 10 Hz muutokset**
  - **pitkäaikainen taajuuspoikkeama**

Ajastuspoikkeamien vaikutukset

- ✓ **regeneroinnissa bittivirheitä**
- ✓ **analogisten signaalien laatu heikkenee**
- ✓ **luiskahduksia**
  - **PCM signaalissa toistetaan tai menetetään kehys**

Ajastuspoikkeamien ja niiden vaikutusten vähentämiseksi

- ✓ televerkon solmut on kytketty synkronointiverkkoon
- ✓ luiskahdukset suoritetaan kontrolloidusti

Synkronointiverkko on useimmiten hierarkinen. Myös kellojen keskinäisestä synkronoinnista puhutaan suosituksissa (ITU-T G.811).

Hypoteettinen referenssiyhteys

LE - paikalliskeskus
 PC - primaarikeskus
 TC - tertiaarikeskus
 ISC - kansainvälinen keskus

☒ Digitaalinen keskus
 □ Digitaalinen linkki

Päästä päähän ajastusvaatimuksia tarkastellaan referenssiyhteyttä vasten. Yhteysvälikohtaiset ajastusvirheet summautuvat päästä päähän yhteydellä.

Synkronoimalla kansalliset verkot molemmissa päissä ajastusvirheitä vähennetään plesiochroniseen toimintaan verrattuna.

Kansainväliset yhteydet ovat useimmiten plesiochronisia.

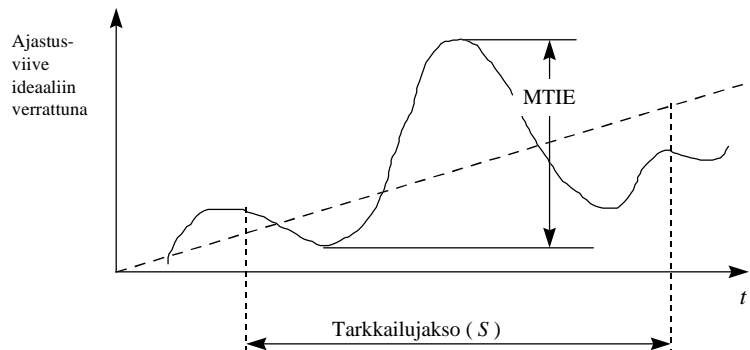

Verkot voivat olla

- ✓ Täysin synkronoituja
- ✓ Plesiokronisia
- ✓ Sekaverkkoja
  - koostuvat synkronoiduista osaverkoista

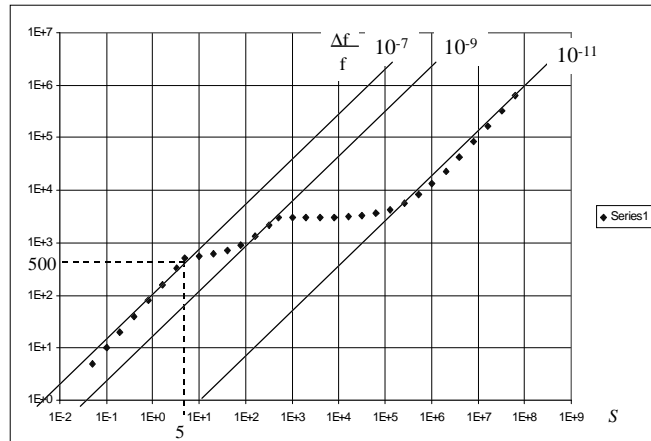
MTIE - maximum time interval error

- ✓ ajastussignaalin viiveen huipusta huippuun vaihtelun maksimi tarkkailujakson aikana vrt. ideaaliseen ajastukseen

PRC:n suurin sallittu ajastusvirhe

MTIE ns

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 19

Kuinka usein luiskahtaa

- Jos yhteyden molemmat päät on sisäisesti synkronoitu PRC -kelloihin, teoreettisesti luiskahduksia tulee noin kerran 70 päivässä.
- Referenssiyhteydellä luiskahduksia on teoreettisesti kerran $70/12 = 5.8$ päivässä tai jos kansalliset osuudet on synkronoitu kerran $70/4 = 17.5$ päivässä
- Luiskahdusvaatimus päästä päähän on kuitenkin löysempi:

Keskimääräinen luiskahdustiheys	Osuus ajasta 1v kuluessa
alle 5/ 24h	98,90 %
5/24h . . . 30/1h	alle 1%
yli 30/1h	alle 0,1%

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 20

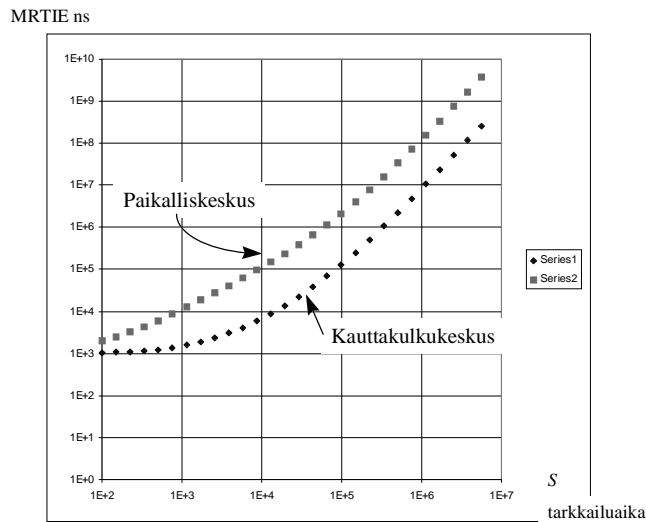
Keskuksen kellojärjestelmä

- Mahdollistaa sekä plesiochronisen että alisteisen (slave mode) toiminnan
- Kellon tarkkuus valitaan sen mukaan, missä kohtaa synkronointihierarkiaa keskus sijaitsee
- Kykenee synkronoitumaan useisiin PCM-signaaleihin ja valitsemaan niistä sopivimman (ensisijainen, toissijainen jne)
- Sisältää ajastuksen säätöalgoritmin (digitaalinen vaihelukko), joka pyrkii eliminoimaan
  - äkkinäiset ajastusmuutokset, jotka johtuvat siirtoverkosta (esim. puolenvaihto)
  - värinän
  - ja seuraamaan tasaisesti tulevaa synkronointisignaalia

Keskuksen kello seuraa synkronointisignaalia

- Mittarina käytetään suhteellista virhettä: MRTIE - maximum relative time interval error : $MRTIE \leq 1000 \text{ ns}$ ($S \geq 100s$).
- Tämä kertoo kuinka hyvin synkronointisignaalia pitää pystyä seuraamaan kun käytettävissä on lähes virheetön tulosignaali.
- Kun yksikään synkronointitulo ei ole riittävän hyvä, keskuksen kello siirtyy plesiochroniseen toimintaan automaattisesti
- Plesiochronisessa toiminnassa keskuksen kellon $MRTIE \leq (a S + 1/2 b S^2 + c) \text{ ns}$ (ks. seur. kalvo).
- Tuloja valvotaan koko ajan ja kun signaali taas ilmestyy, joko komennolla tai automaattisesti voidaan siirtyä takaisin alisteiseen toimintaan.

Keskuksen MRTIE plesiokronisessa toiminnassa

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 23

Keskuksen kellon stabiilisuus

Stabiilisuutta mitataan ikääntymisellä ($b = \text{ageing}$) - lämpöstabiloidulle kiteelle tämä on luokkaa $n \times 10 \exp(-10)/\text{päivä}$.

$MRTIE \leq (a S + 1/2 b S^2 + c)$ ns, $S = \text{tarkastelu aikanaväli}$, ja
 a - kuvaa kellon alkuasetuksen tarkkuutta.

	Transit noodin kello	Paikallisnoodin kello
a	0.5 vastaa taajuuden alkusiirtymää 5×10^{-10}	10.0 1×10^{-8}
b	1.16×10^{-5} vastaa ikääntymistä 10^{-9} /päivä	2.3×10^{-4} vastaa ikääntymistä 2×10^{-8} /päivä
c	1000	1000

© Rka/ML -k98

Tiedonvälitystekniikka I

7a - 24